

Minister van Veiligheid en Justitie

Dames en heren - familieleden, vrienden en collega's van hen die wij hier vandaag herdenken,

Welkom, u allen, op deze plaats van bezinning en reflectie, het nationaal monument Tuin van Bezinning.

Een aangrijpend monument. Het bevat de namen van alle politiemensen die sinds 1 januari 1946 zijn omgekomen tijdens de uitoefening van hun dienst.

159 namen zijn er in de muur gegraveerd.

Sinds de vorige herdenking, op 9 juni vorig jaar, zijn er twee nieuwe namen bijgekomen. Die van Martijn van der Ven en Lukas Kuijten, twee motoragenten die in september 2011, kort na elkaar, maar op verschillende plaatsen in het land, verongelukten, op weg naar een melding. Ik wens de familie Van der Ven en de familie Kuijten, beiden hier vandaag aanwezig, veel sterkte bij de verwerking van dit zware verlies.

Dames en heren, van de agenten die wij hier vandaag herdenken, zijn er ook velen omgekomen door geweld tijdens de uitoefening van hun dienst. Dit soort geweldsincidenten met dodelijke afloop hebben zich sinds de vorige herdenking niet voorgedaan. Dat is goed nieuws. Toch kunnen noch mogen we berusten in het geweld waarmee politiemensen en hulpverleners regelmatig worden geconfronteerd. Heftig geweld soms, dat voor hetzelfde geld ook zomaar verkeerd kan aflopen.

Ik hoef maar te refereren aan de recente, afschuwelijke incidenten in mei, die kort na elkaar, binnen één en dezelfde week, plaatsvonden. In Delft bedreigde een man een ambulancemedewerker met een mes en vervolgens wilde hij de gealarmeerde politie met een breekijzer te lijf. De agent die dit overkwam had geen andere keuze dan de man neer te schieten. In Dordrecht werd een agent bewusteloos geschoot, toen hij iemand wilde arresteren. In het daarop volgende weekend raakten in Den Haag twee agentes gewond, na het aanspreken van een agressieve zwerver. Eveneens in Den Haag, in datzelfde weekend, werd een agente neergestoken en zwaar verwond bij het uitoefenen van haar taak. Gelukkig verloopt haar herstel voorspoedig.

En zo zijn er meer incidenten geweest. Ieder van u zal er wel een aantal kennen - ofwel uit eigen ervaring, ofwel van wat u hebt gehoord of gelezen over een collega, in uw eigen korps, of elders in het land. Dienders die gewoon hun werk doen, hun bijdrage leveren aan de veiligheid van onze samenleving. En die dan plotseling worden geconfronteerd met een situatie waarin hun eigen veiligheid ernstig in gevaar komt. Een situatie soms, waarin hun eigen leven op het spel staat.

Ik wil hier, op deze plaats, bij deze bijzondere gelegenheid, mijn respect – mijn diepe respect – uitspreken voor al die tienduizenden mannen en vrouwen bij de politie, die ondanks de risico's die zij lopen, zich toch, dag in, dag uit, met hart en ziel inzetten voor ons aller veiligheid. Daar kunnen we niet vaak en niet lang genoeg bij stilstaan.

Politiemensen weten dat zoiets kan gebeuren. Ze weten dat dit vak, dit fantastisch mooie politievak, zwaar is en hen soms in gevaarlijke situatie kan brengen. Dat is soms onvermijdelijk. It comes with the job, zoals onze Britse collega's zeggen. Maar nogmaals: dat betekent nog niet dat we erin mogen berusten. Geweld tegen overheidsdienaren, of het nu gaat om politieagenten, brandweerlieden, ambulancepersoneel of andere hulpverleners is uit den boze! Van onze mensen blijf je af! Als werkgever maak ik mij sterk om de arbeidsomstandigheden voor mijn dienders zo goed en zo veilig mogelijk te organiseren. Oók, of misschien wel juist op die momenten dat het er hard aan toe gaat op straat. Dit om de veiligheid van burgers én politiecollega's zo veel mogelijk te waarborgen. Die norm wordt allerwegen uitgedragen, zeker ook via de brede campagne Veilige Publieke Taak. "Handen af van onze hulpverleners!"

Als er sprake is van agressie, of zelfs geweld, tegen een politieman of -vrouw, is de afspraak dat de dader altijd hard wordt aangepakt. Dat begint bij aangifte doen. Dat stimuleren we dan ook zoveel als mogelijk. De agent in kwestie krijgt daarbij goede ondersteuning van de werkgever. De mogelijkheden om anoniem aangifte te doen ga ik verruimen. Ik blijf stimuleren, dat ook de werkgever aangifte doet. Op die manier maakt hij ondubbelzinnig duidelijk, dat hij pal naast de agent staat. Dat is een belangrijk signaal – zowel richting dader, als richting agent. Verder kan de dader rekenen op een lik-op-stuk aanpak, geheel conform de Eenduidige Landelijke Afspraken. Als er sprake is van agressie en geweld tegen de politie vordert het Openbaar Ministerie drie keer zo zware straffen. Dat is nu ook vastgelegd in de Polaris strafvorderingsrichtlijnen. Rechters nemen die hogere strafeisen ook over: in 2010 was de gemiddelde hoogte van de opgelegde straf 93% van de eis. Het onderzoek naar de cijfers over 2011 loopt nog. Ik verwacht u hierover rond de zomer te kunnen rapporteren.

Snel en zwaar straffen. Daarmee willen we de dader – en de samenleving in den brede – goed duidelijk maken dat agressie en geweld tegen de politie onacceptabel zijn. En met die straf is de dader nog niet van ons af: als werkgever ondersteun ik politiemensen die slachtoffer zijn geworden van agressie of geweld ook actief bij het indienen van een schadeclaim bij de dader. Ook kan het slachtoffer – of de nabestaanden - rekenen op goede, deskundige nazorg.

Zo hebben we zeer recent, in april van dit jaar, een 24-uursloket geopend voor agenten die in psychosociale nood verkeren en hun omgeving. Met dit loket hebben we de psychologische zorg voor onze politiemensen nog laagdrempeliger en beter toegankelijk gemaakt. Verder is er ook een meld- en registratiepunt van start gegaan voor gevallen van suïcide onder politiemensen. De korpsbeheerders zullen daar elk geval van suïcide melden. Die zaken zullen telkens zorgvuldig en diepgaand wetenschappelijk worden onderzocht. Met de uitkomsten van dit onderzoek gaan we het suïcidepreventiebeleid van de politie verbeteren en verder aanscherpen.

Dat - helaas - is de andere kant van het mooie politievak. Het is ook niet niks, waar politiemensen beroepsmatig aan worden blootgesteld. Ze worden regelmatig geconfronteerd met ernstige en traumatische gebeurtenissen die kunnen leiden tot ernstige verwondingen, of zelfs levensgevaar – van henzelf, of van anderen. Door die confrontatie met doden en ernstig gewonden, met de zelfkant van de samenleving en met de gevaarlijke, soms levensbedreigende situaties waarin ze komen te verkeren – en waaraan ze zich niet kunnen onttrekken -, lopen politiemensen risico op beroepsgebonden PTSS, een posttraumatische stressstoornis.

Al ben ik dan geen psycholoog, het lijkt mij zonneklaar dat hoe sneller je PTSS onderkent en hoe sneller je begint met de behandeling, des te beter. Het beleid van de politie moet daar dus ook op gericht zijn. Als medisch is vastgesteld, dat PTSS werkgerelateerd is, moet je dat als werkgever ook als zodanig erkennen en je verantwoordelijkheid nemen.

Op dit moment leg ik de laatste hand aan een uitvoeringsrichtlijn. Die richtlijn bevat nadere aanwijzingen voor de korpsen over hoe zij de opvang en nazorg van getraumatiseerde politiemensen kunnen inrichten. Ik streef ernaar die uitvoeringsrichtlijn vóór de zomer gereed te hebben.

Dit over de nazorg. Ook aan de andere kant van het spectrum, in de preventieve sfeer, nemen we maatregelen. Zo is de politie onlangs gestart met een mentale weerbaarheidstraining. Die training, die in groepsverband wordt uitgevoerd, is bedoeld voor alle politiemensen die werkzaam zijn in de frontlijn. Ze versterkt bij de agent precies die vaardigheden die nodig zijn om met zelfvertrouwen op straat aan het werk te gaan. De training is bedoeld als “inhaalslag” voor het zittende personeel. Tegelijkertijd komt er, voor de structurele situatie, een landelijk uniforme Integrale Beroepsvaardigheden Training. Die bevat de belangrijkste elementen uit de mentale-weerbaarheidstraining. Ook is er veel aandacht voor het groepsoptreden van de politie. Sterk vind ik verder dat deze “IBT nieuwe stijl” veel ruimte biedt voor variatie, in specifieke trainingen voor specifieke doelgroepen. Ik heb een aantal politiemensen gesproken die deze training al hebben ondergaan. Ze klonken heel enthousiast. Dat sterkt mij in mijn overtuiging dat de ITB een goede, effectieve training is.

Dames en heren, kijkt u nog even goed om u heen... Het monument, de muur, de namen...

Al die politiemannen en -vrouwen die we hier vandaag herdenken, dienders die bij de uitoefening van hun beroep om het leven kwamen, drukken ons met de neus indringend op de feiten. Deze jaarlijkse bijeenkomst, bij dit indrukwekkende monument, is uitgegroeid tot een niet meer weg te denken, zinvolle traditie.

Ze doet ons stilstaan bij deze dienders, die een zware – de zwaarste - tol moesten betalen voor hun moedige bijdrage aan een veilige samenleving.

Maar ze doet ons ook, eens te meer, beseffen dat agressie en geweld tegen de politie in alle gevallen onacceptabel is. Dat we daar altijd alert op blijven en dat we de juiste maatregelen nemen, blijven nemen, om het te stoppen!